

ทำความเข้าใจกับ QR Payment

วิษณุศุภร์ เมาระพงษ์

ที่ปรึกษาโครงการสารสนเทศของหน่วยงานภาครัฐ
สภาคณะกษัตริย์และให้คำปรึกษา
แก่มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

un ความตอนนี้เป็นเนื้อหาต่อเนื่องจากคราวก่อนที่ผมเคยกล่าวถึงเทคโนโลยีทางการเงิน หรือ Fintech (Financial Technology) ซึ่งเป็นแนวคิด และนวัตกรรมใหม่ๆ ที่พัฒนาต่อยอดจากมาตรฐานการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ด้านการเงินที่สามารถสร้างความน่าเชื่อถือให้กับผู้ใช้งานจนกระทั่งนำมาพัฒนาให้เกิดเป็นบริการอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะสำหรับประเทศไทยเอง

ก่อนหน้านี้ภาครัฐจับมือกับธนาคารของรัฐ และธนาคารพาณิชย์พัฒนาระบบการผูกโยงข้อมูลบัญชีการเงินการธนาคารกับข้อมูลอ้างอิงบุคคล นิติบุคคล ในชื่อ PromptPay ซึ่งก็เป็นเรื่องของนโยบายการส่งเสริมการทำธุรกรรมด้วยเงินอิเล็กทรอนิกส์ โดยเริ่มมีการให้บริการในหลายๆ กิจกรรม แต่อัตราการให้บริการของประชาชนในช่วงแรกก็ยังไม่ดีเท่าที่ควร อันเนื่องมาจากประเด็นของความเชื่อมั่น ซึ่งรัฐเองก็กระตุ้นให้เกิดการสมัครใช้งาน PromptPay ด้วยการคืนเงินภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่จะสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น และเมื่อเริ่มมีการใช้งานมากขึ้น PromptPay จึงเข้ามาเป็นหนึ่งในช่องทางการทำธุรกรรมทางการเงินแบบอิเล็กทรอนิกส์ที่ประชาชนเลือกใช้บริการเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง แม้จะมีข้อผิดพลาดอยู่บ้างแต่รัฐก็เร่งแก้ไขปัญหาในการให้บริการอย่างเร่งด่วนจนกลับเข้าสู่สภาวะการให้บริการปกติได้อย่างรวดเร็ว

อย่างไรก็ตามความสะดวกในการทำธุรกรรมทางการเงินแบบอิเล็กทรอนิกส์ก็ยังขึ้นอยู่กับเครื่องมือ และอุปกรณ์เป็นหลัก โดยปัจจุบันทั้งธนาคารของรัฐ และธนาคารพาณิชย์ได้พัฒนา Mobile Application สำหรับ Electronic Banking เพื่ออำนวยความสะดวกในการทำธุรกรรม ซึ่งก็แข่งขันกันในเรื่องความสะดวก และง่ายในการให้บริการ สำหรับการโอน จ่าย ชำระค่าสินค้าและบริการ ขั้นตอนการเข้าถึง และระบุบัญชีปลายทางยังคงค่อนข้างยุ่งยาก และอาจเกิดข้อผิดพลาดในการระบุหมายเลขบัญชี จำนวนเงิน จึงมีแนวคิดในการ

สร้างสัญลักษณ์ทางอิเล็กทรอนิกส์โดยใช้เทคโนโลยีที่อุปกรณ์สื่อสารแบบพกพา (Mobile Device) รองรับ นั่นคือ QR Code โดยผู้ใช้บริการแค่ทำการสแกน QR Code ของผู้ให้บริการผ่าน Mobile Application ของธนาคารที่ผู้ใช้ผูกบัญชีไว้ จากนั้นระบบจะทำการอ่านข้อมูลจาก QR Code และทำการเชื่อมโยงไปยังส่วนการทำธุรกรรมเพื่อดำเนินการโอน จ่าย ค่าสินค้า และบริการ ได้อย่างถูกต้องโดยผู้ใช้ไม่ต้องระบุข้อมูลหมายเลขบัญชีปลายทาง และจำนวนเงินด้วยตนเอง ลดขั้นตอนในการใช้บริการ มีความถูกต้องแม่นยำ สะดวกรวดเร็ว โดยเราจะเรียกบริการลักษณะนี้ว่า QR Payment ทำให้ทุกวันนี้เราจะพบเห็น QR Payment อยู่ได้ทั่วไปทั้ง ห้างสรรพสินค้าหรือแม้กระทั่งตามตลาดนัดต่างๆ จนมีการคาดการณ์ว่าจำนวนธุรกรรมที่ใช้เงินสดจะลดลงจาก 90% ในปัจจุบัน สู่ระดับ 50% ภายใน 2 ปี นับว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว

ธนาคารแห่งประเทศไทย ได้ประกาศความร่วมมือการใช้อย่างมาตรฐาน QR Code เพื่อการชำระเงินอย่างเป็นทางการ ตั้งแต่วันที่ 30 สิงหาคม 2560 เพื่อเสริมศักยภาพการแข่งขันของระบบการเงินไทย ภายใต้ 3 กลยุทธ์หลัก คือ

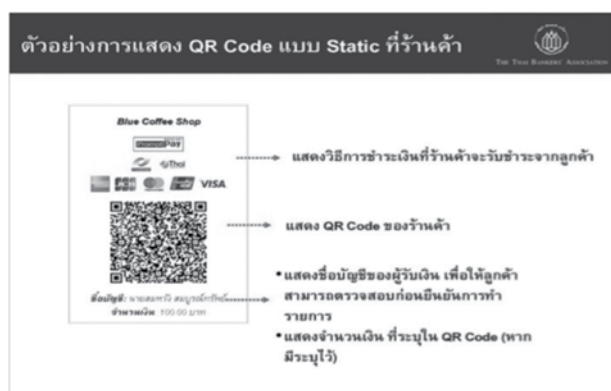
- QR Payment จะเป็นเครื่องมือสำคัญในการชำระเงินของร้านค้า ทั้งที่ส่วนหน้าร้าน และ Online ในอนาคต ซึ่งจะเพิ่มความสะดวกในการให้บริการของร้านค้า ลดการใช้เงินสด และไม่ต้องติดตั้งเครื่องรับชำระเงินแบบอิเล็กทรอนิกส์

- มีมาตรฐาน QR Code ที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ที่สามารถใช้ร่วมกันได้ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ

- QR Payment จะครอบคลุมตลาดกลาง และตลาดล่าง เพื่อเพิ่มความเข้าถึงบริการทางการเงิน และก่อให้เกิดการใช้งานอย่างแพร่หลาย

QR Code สำหรับ Payment นั้น ถูกพัฒนาขึ้นมาเพื่อใช้ในการชำระเงินค่าสินค้าหรือบริการจากร้านค้า โดยได้รับความนิยมในหลายประเทศ อาทิ จีน และอินเดีย สำหรับในประเทศไทย ได้มีการพัฒนาให้เชื่อมต่อกับบัตรเครดิต และเดบิต รวมทั้งบัญชีเงินฝากธนาคารหรือ e-Wallet ซึ่งจะช่วยเพิ่มความสะดวกให้ผู้บริโภคอย่างมาก แต่ปัญหาสำคัญก็คือ ทำอย่างไรไม่ให้ผู้บริโภคสับสน แล้วต้องมี QR Code เดียวรองรับการใช้งานได้ทุกธนาคาร รวมถึงการใช้บัตรเครดิต บัตรเครดิต บัญชีเงินฝากธนาคาร บัญชี e-Wallet และรองรับการชำระเงินจากต่างประเทศเบื้องต้นรูปแบบการใช้ QR Code ในไทยมีด้วยกัน 2 รูปแบบคือ

1. แบบ Static: QR Code จะไม่เปลี่ยนแปลง ร้านค้าสามารถพิมพ์ และติดไว้ที่ร้านได้ตลอด จนกว่าข้อมูลการชำระเงินจะเปลี่ยนไป โดยลูกค้าเป็นผู้ใส่จำนวนเงินที่ต้องการจะชำระเอง

2. แบบ Dynamic: QR Code จะเปลี่ยนในทุกรายการ เช่น ในร้านมีสินค้าที่หลากหลาย และราคาแตกต่างกันไป กรณีนี้ ลูกค้าไม่จำเป็นต้องใส่จำนวนเงิน แต่ร้านค้าสามารถสร้าง QR Code จาก Application ได้หลายอัน โดยกำหนดราคาของสินค้าแต่ละรายการ

ในส่วนของความปลอดภัยนั้น การชำระหรือโอนเงินด้วย QR Code มีความปลอดภัยตามมาตรฐานสากล และมีการตรวจสอบเป็นประจำ นอกจากนี้ ผู้ใช้ยังไม่ต้องพกเงินสดหรือมอบบัตรเครดิต/เดบิต หรือข้อมูลของบัตรเครดิต/เดบิตให้กับทางร้านค้าโดยตรง และในการใช้ Mobile Application ผู้ใช้ต้องทำการยืนยันตัวตนก่อนเข้าใช้งาน

รวมถึงในกรณีที่มีการยืนยันการชำระ/โอน จึงเชื่อมั่นได้ว่ามีความปลอดภัย

การพัฒนามาตรฐาน QR Code ทำเพื่อรองรับการรับเงินจากบัญชีธนาคาร และ e-Wallet โดยตรง ด้วยการส่งข้อมูลการชำระเงินผ่านระบบ PromptPay ที่ออกแบบมาให้รองรับการโอนเงินระหว่างธนาคารด้วยอัตราค่าธรรมเนียมที่ต่ำ ผ่านข้อมูล ID ในการเชื่อมโยงระบบตัวตนในรูปแบบต่างๆ เช่น เลขประจำตัวประชาชน เลขทะเบียนนิติบุคคล หมายเลขโทรศัพท์มือถือ รวมถึงหมายเลข e-Wallet

ขั้นตอนการใช้บริการ QR Payment เพื่อชำระสินค้าและบริการ

- 1) สอบถามข้อมูลจากธนาคาร หรือผู้ให้บริการชำระเงินว่ามี Mobile Application หรือไม่ หากมีก็สามารถ Download เพื่อติดตั้งและเปิดใช้งาน
- 2) เมื่อต้องการจะชำระค่าสินค้าและบริการ ให้เปิด Mobile Application ของผู้ให้บริการชำระเงิน เพื่อสแกน QR Code ของร้านค้า และเลือกวิธีการจ่ายเงิน ระบุจำนวนเงิน (หรือตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการสแกน QR Code) และยืนยันการชำระ
- 3) ระบบจะส่งการแจ้งเตือน หรือ SMS ว่าตัดเงินจากบัญชีแล้ว ในฝั่งของร้านค้าก็เช่นเดียวกัน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับระบบของผู้ให้บริการ
- 4) การคิดค่าธรรมเนียมขึ้นอยู่กับผู้ให้บริการแต่ละราย แต่ส่วนใหญ่ก็จะไม่มีค่าธรรมเนียม หรือค่าธรรมเนียมต่ำมากตามอัตราของบริการพร้อมเพย์

ข้อมูลอ้างอิง:

www.tba.or.th (สมาคมธนาคารไทย : THE THAI BANKERS ASSOCIATION)

www.scbeic.com

www.esithoughtlab.com